

Dolinu nechte *medvědům*

**Slovenští ochranáři bojují
o životní prostor pro největší šelmu**

Úzká stezka se zařezává do příkré hory. Občas mizí pod popadanými stromy nebo ji protínají proudy vody a sesuté kameny. Je po dešti. Mezi větvemi a vrcholky starých smrků, několik stovek metrů pod námi, září v jemném oparu hladina Koprového potoka. Erik Baláž chodí na tohle nepřístupné místo ve stínu hory Kriváň často. Jako ochranář a ekologický aktivista sleduje slovenské medvědy, a hluboká údolí v západní části Tater jsou jejich přirozeným teritoriem. „Musíte na pár dní zalehnout a čekat. Někdy vidím za jeden den i deset medvědů, někdy celý měsíc nic,“ popisuje svou strategii na ostrohu nad údolím a dalekohledem pozoruje protilehlé stráně. Mezi polámanými stromy se žádní medvědi neobjevují. Jedinými stopami jejich přítomnosti je kromě trusu ohlodaná kůra na stromech, kterou po sobě zanechávají, jak si značují teritorium.

Erik Baláž: Pár dní počkáme a uvidíme je!

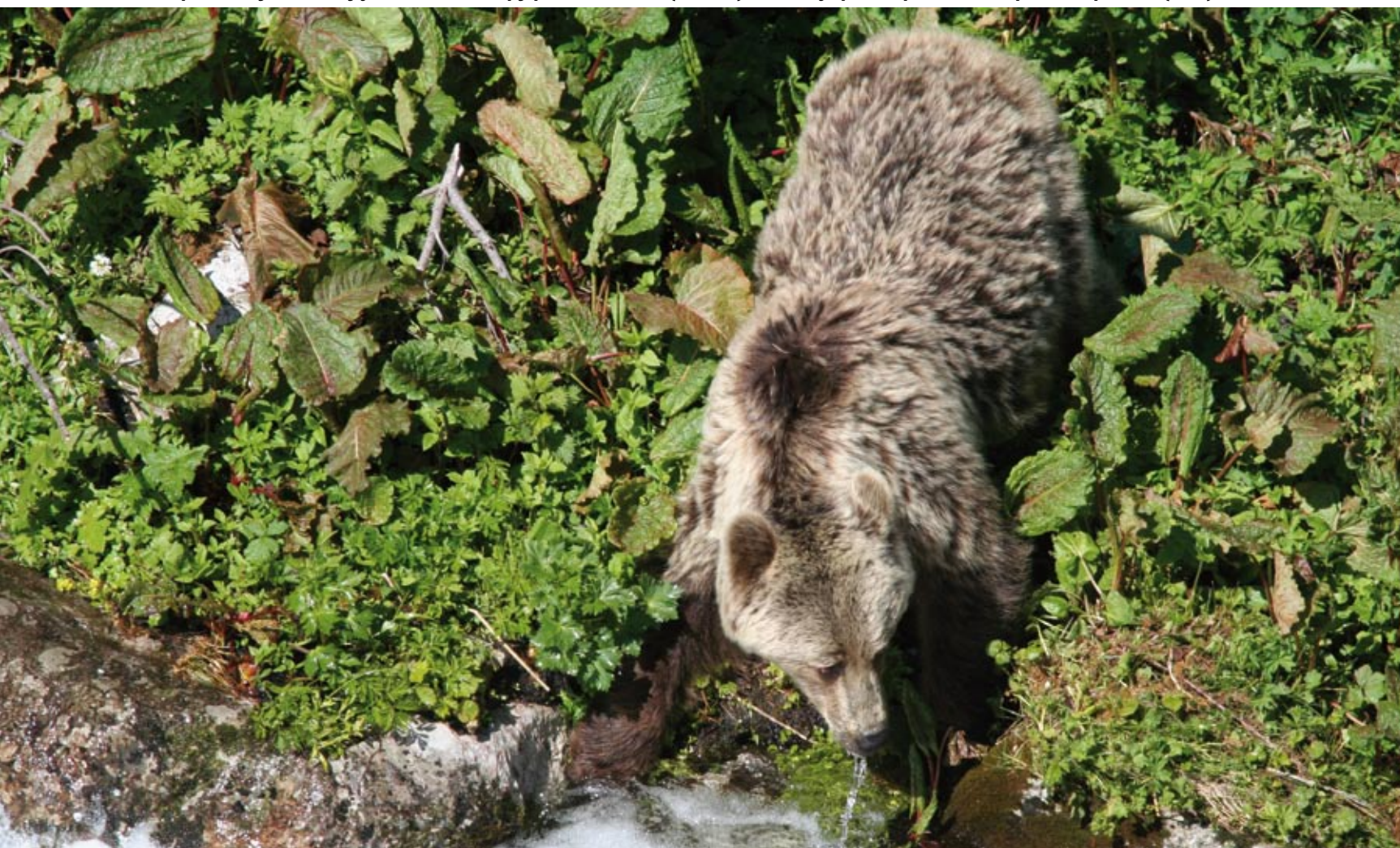

I mezi polámanými stromy jsou zřetelné stopy po medvědech (nahore), ideální je pro ně prostředí Koprového potoka (dole)

Oblast Tater pod Kriváněm se stala medvědí rájem, šelmy tu mají dost potravy i přirozené úkryty

Zatím je
v *Tiché*
a Koprové
dolině klid...

Zabijte ty bestie

Slovenská veřejnost je v názoru na medvědy rozdělená. Každý rok dojde k několika střetům medvědů s člověkem, které končí zraněním. Medvědi častěji než dřív hledají potravu v blízkosti lidských sídel. A podle myslivců jsou přemnožení a musejí se střílet. Kvůli mediální masáži se hodně Slováků bojí chodit do lesa. Medvědi ale ještě nikoho nezabili.

Případy střetů s těžkými zraněními vzbuzují pochyby, jestli se lidé v kritické situaci chovali rozumně a medvědy neprovokovali střelbou. „Víc se bojím kanců nebo jelenů. Jsou nevyzpytatelní,“ dodává Baláž, který se s medvědy „potkal“ více než dvěstěkrát a nikdy se mu nic nestalo. Taky zažil pár kritických situací. Letos se s kamarádem přiblížili na dvacet metrů k brlohu s medvědicí a mláďaty, o němž nevěděli. Na výhružný postoj samice reagovali jediným správným způsobem. Pomalu se otočili a šli pryč. „Obraz medvědů v médiích je nereálný a lidé bez osobní zkušenosti proto mají strach,“ vysvětluje si příčiny veřejné nálady Baláž.

Podle odhadů odborníků žije na Slovensku 700 až 900 medvědů a střílet se rozhodně nemusejí. Pokud někde dojde k přemnožení, příroda se o regulaci postará sama. Řečí myslivců o přemnožených medvědech zakrývají skutečnou motivaci: adrenalin během lovu a hezkou trofej v obýváku. Ministerstvo

Lidé zatím nemají k největší slovenské šelmě citový vztah

Dnes medvědy *obrožují* blavně noví investoři

životního prostředí vydává povolení k lovu problematických kontejnerových medvědů, nebo pokud páchají velké škody, kterým se jinak nedá zabránit. Lesoochrannářské sdružení VLK napadlo u soudu přes padesát povolení jako neopodstatněná a ve všech případech vyhrálo. Zastřeleným medvědům to už nepomůže. Tlak na byrokraty však může podpořit prevenci, jakou je třeba zamykání kontejnerů s odpadky.

Wellness medvědům nesvědčí

Holé stráně na šedesát kilometrů dlouhém pásu od Podbanského po Ždiar působí depresivně poté, co se Tatrami v roce 2004 přehnala větrná smršť. Medvědům v Tiché a Koprové dolině vichřice paradoxně pomohla. Staré smrkové monokultury, pod kterými stejně nic nerostlo, se proměnily v chaotickou džungli s množstvím potravy a přirozenými úkryty. „Člověk přes vyvrácené stromy nepřeleze, medvěd ano. Mají teď lepší prostředí než v původním pralese,“ říká Erik Baláž. V centrální části Tater se dřevo vytěžilo a na holých pláních se medvěd nemá

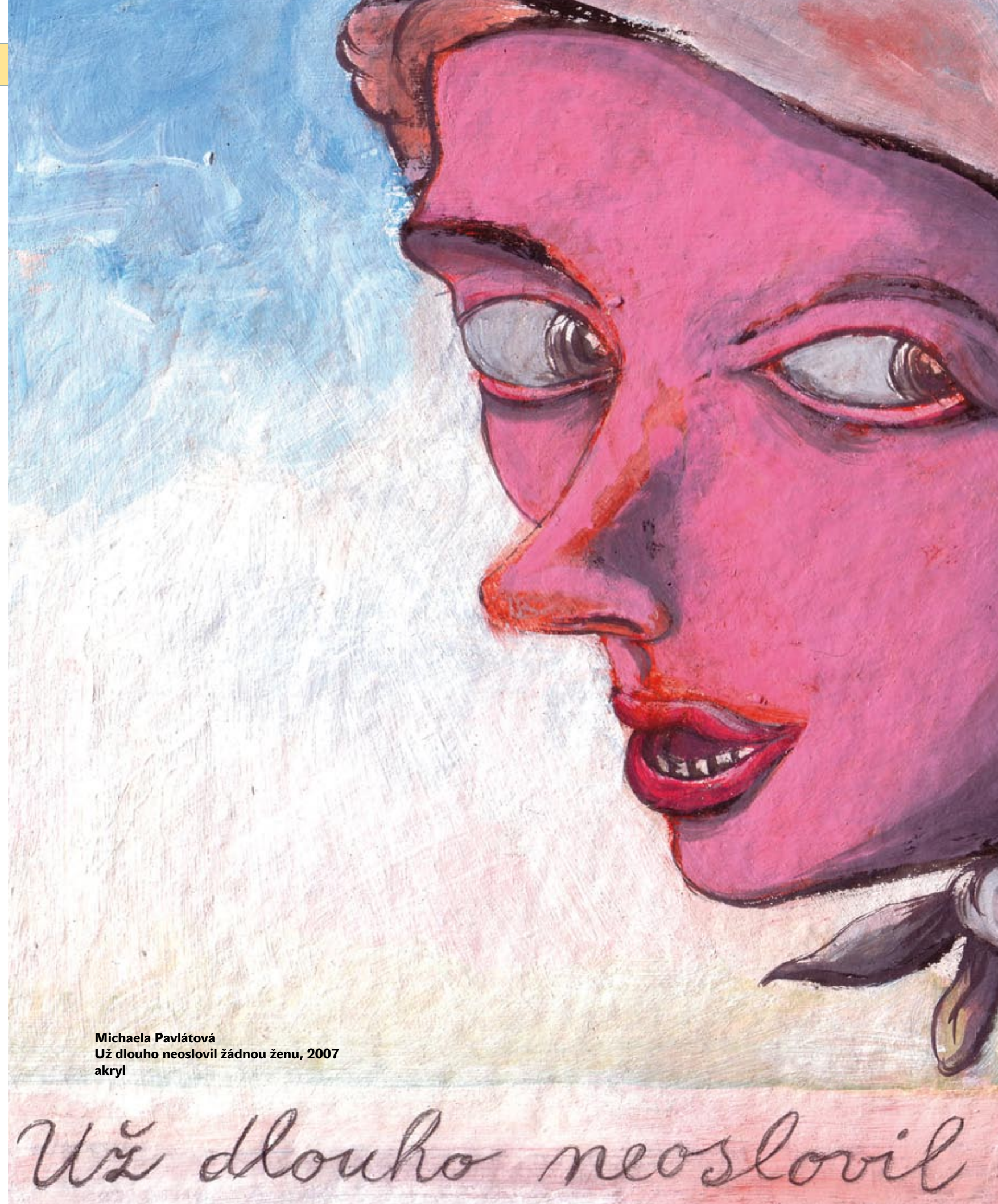
Strháváním kůry medvědi značují své teritorium

kde schovat. Ale pod Kriváněm dokázali ekologičtí aktivisté pomocí blokad a legislativních obstrukcí zabránit odvozu dřeva. Tichá a Koprova dolina se staly medvědíím rájem.

Před tatranskými medvědy však povstal mocnější soupeř než myslivci v zelených kamizolách. Starý civilizační konflikt mezi ekonomickými zájmy člověka a přírodou znovu ožil. Hned po vichřici vpadli do Tater investoři. Staví se nové hotely, apartmány, sjezdovky, dokonce v pásmu kosodřeviny. Nová infrastruktura vzniká na úkor přírody, turisté omezují zvířata. V centrální části Tater se medvědi neobjevují, nebo jenom ti synantropní. Na mezinárodní úrovni se dokonce diskutuje, jestli Vysokým Tatram neodebrat status národního parku.

V Tiché a Koprové dolině je zatím klid. Koncem září přijel na „obhliadku“ premiér Fico a konstatoval, že to tu „ochránáři

prehnali.“ Mezi lidmi kolují nepotvrzené informace, že i tady se připravují projekty hotelů, dokonce tunel do Polska že by tu měli kopat. Erik Baláž teď točí se svými kolegy dokumentární film, aby lidem ukázali krásu největší slovenské šelmy v jejím přirozeném prostředí a probudili tak u veřejnosti zájem a citový vztah: „Chceme dostat pozitivní vlastnosti medvědů do hlubšího povědomí. S veřejnou podporou lépe odoláme tlakům.“ ■

Michaela Pavlátová
Už dlouho neoslovil žádnou ženu, 2007
akryl